

Rozvod rodičů zasahuje i do školky

Autor: Daniela Kramulová | Datum: 7.3.2012 | Vydání: 3/2012

Mrzí mě, že Honzík nepřinesl ty vystříhané obrázky a že nemá čisté tepláky – to víte, byl na víkend u otce... Rozvod rodičů obvykle znamená i náročnější práci pro učitelky mateřské školy – nejen že s dítětem je třeba jednat citlivěji, ale problémy se objevují také v běžných provozních situacích.

Podle statistik se nejvíce rozvodů objevuje mezi třetím a devátým rokem manželství – takže se velmi často netýká jen partnerů samotných, ale i jejich dětí, často předškolního věku. Učitelky obvykle v chování dítěte zachytí signály ještě dřív, než padne rozhodnutí rozvodového soudu. Téměř vždycky totiž rozchodu předcházejí hádky, rodinné dusno, krátkodobé odchody, které negativně ovlivňují psychiku dítěte. Někteří kluci a holčičky začnou být úzkostnější, plačtivější, stahují se do sebe, jiní jsou naopak agresivnější, vnitřní napětí odreagovávají rozbíjením hraček, napadáním spolužáků, ničením jejich výtvorů i celkově negativním přístupem ke všemu, co se ve školce odehrává. Po odstěhování jednoho z rodičů a po změnách, které do života dítěte přinášejí návštěvy v jeho novém domově nebo střídavá péče, se potíže ještě spíše prohloubí. V chování dítěte se mohou objevit i různé manipulativní prvky, jimiž ve složité situaci zkouší „uhrát výhodu“ na jednom z rodičů. Není výjimkou, že úspěšnou taktiku otestuje i ve školce.

Pokud školka žádnou oficiální informaci od rodičů nedostane, přestože všechny indicie vyznívají jasně, radí poradenská psycholožka PhDr. Ivana Halíková, aby se pedagožky neostýchaly zeptat. „Považuji za užitečné i na třídních schůzkách motivovat rodiče k tomu, aby podobné závažné změny v životě a režimu dítěte školce oznamovali. Můžeme při té příležitosti rodičům vysvětlit, že dítě bude možná potřebovat více podpořit, že bude vyžadovat trochu jiný přístup – pokud ale učitelka informaci nemá, nemůže s ní pracovat,“ dodává psycholožka.

Na bitevním poli

Nicméně rozvod je záležitost, o které rodiče obvykle s učitelkami hovoří. A nejen to, mnohdy se jeden z nich snaží v učitelce najít spojence. Častěji to bývají samozřejmě matky. Jednak se ve školce vyskytují více než otcové, za druhé tak trochu spoléhají na „ženskou solidaritu“ – a v boji o porozvodové uspořádání péče o dítě je každý bod dobrý. (Ostatně, rozvádí-li se téměř každé druhé manželství, je dost velká pravděpodobnost, že i učitelka mateřské školy má vlastní zkušenost s rozvodem a ví své o rodičovské péči protistrany.)

„Mateřská škola by v těchto situacích měla zachovávat neutralitu,“ říká jednoznačně poradenská psycholožka. „Ukvapené souznění s jedním z rodičů není potřeba, navíc učitelka do vztahu a jeho problémů nevidí. Nemá možnost udělat si objektivní názor, ani to není v její kompetenci.“

Bývalí partneři někdy nebývají schopni spolu normálně komunikovat, vymýšlejí nejrůznější strategie, jak omezit nebo alespoň znepríjemnit druhému styk s dítětem. Pokoušejí se v životě potomka upevnit své vlastní postavení. Ve vyhraněné podobě se mluví o syndromu zavřezného rodiče. S jeho náznaky se mohou setkat i učitelky ve školce: Dítě, náležitě „naočkované“ tím z rodičů, který je pro něj momentálně důležitější, začíná o tom druhém mluvit ošklivě. „Hází na něj špínu“, vynáší negativní soudy, které často evidentně nemá z vlastní hlavy. „Podobné řeči je ve školce potřeba rychle utnout,“ tvrdí doktorka Halíková. Učitelka by se podle ní měla snažit dítě orientovat spíše na pěkné zážitky a vzpomínky. „Ne že bychom si ve školce nemohli bavit i o ošklivých věcech, ale v souvislosti s rodiči se snažíme říkat spíše věci pěkné. Tím mimo jiné dáváme i určitou korekci, vedeme dítě k tomu, aby hledalo na rodičích i dobré stránky, což v porozvodových situacích nemusí být snadné,“ dodává odbornice.

„Pokud mají učitelky pocit, že dítěti situace přerůstá přes hlavu, je vhodné doporučit návštěvu odborníka, který situaci s rodiči a dětmi bude řešit. Školka takovým zařízením není,“ doplňuje. (Děti, které byly rodiči týrané nebo zneužívané, jsou samozřejmě jiná „kapitola“. K nim musíme přistupovat zcela individuálně a nejlépe po poradě s odborníkem, dětským psychologem nebo psychiatrem.)

Nechce se mi k tátovi

Stává se, že jeden rodič se po víkendů či týdnu stráveném u druhého rodiče ptává, jestli si učitelky nevšimly nějakých změn v jeho chování a podobně. „Podobný rodičovský dušezpyt bych rozhodně nepodporovala. Jako učitelka bych ujistila rodiče, že je o závažnějších změnách určitě budu informovat. Ale dávat bez znalosti poměrů do přímé souvislosti pondělní chování s nedělním pobytem, je přece jen trochu ošidné,“ varuje psycholožka.

Nicméně pokud si před víkendem čtyřletá Janička učitelce stěžuje: „Já nechci k tátovi. Chci radši maminku,“ je třeba reagovat. Na jedné straně je soudní rozhodnutí, které určuje formy styku s druhým rodičem, takže nemá smysl podporovat Janičku v úvahách, že s maminkou by si víkend určitě užila líp. „Zkusila bych se zaměřit na pozitivní aspekty. Říci například, že třeba budou s tatínkem dělat spoustu zajímavých věcí. Co třeba dělali minule?“, doporučuje odbornice. Další citlivou otázkou je, zda a jak informovat rodiče – a kterého vlastně? „Rozhodně bych nevolala mamince, že Janička chce být raději s ní. Informovat je vhodné toho rodiče, jehož se situace týká, v tomto případě tedy otce,“ říká doktorka Halíková. Nemůžeme mu samozřejmě v šatně plné jiných rodičů otevřeně vpálit: „Janička si celý den stěžuje, že k vám nechce.“ Musíme postupovat citlivě a taktně s ohledem na Janičku i případnou reakci vůči druhému partnerovi. „Doporučovala bych spíše tatínka upozornit, že se Janička chová trochu úzkostněji, aby na ni byl laskavý a pokusil se upoutat její pozornost něčím příjemným a zajímavým,“ dodává odbornice.

Celý článek naleznete v tištěné podobě časopisu **Informatorium 3-8** č. 3/2012 nebo v [On-line archivu](#).